

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE
TRAJNOSTNO POROČANJE SLOVENSКИH ŽELEZNIC

Ljubljana, julij 2021

ŠPELA VOZELJ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana, Špela Vozelj, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Trajnostno poročanje Slovenskih železnic, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem viš. pred. mag. Aleksandrom Igličarjem

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice ;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 TRAJNOSTNI RAZVOJ IN POROČANJE.....	1
1.1 Cilji trajnostnega razvoja	2
1.2 Poročanje o trajnostnem razvoju	3
1.3 Poročanje slovenskih podjetij	3
2 SMERNICE GRI	4
2.1 Načela poročanja.....	5
2.2 Kazalci družbene odgovornosti	6
2.2.1 Ekonomski kazalci.....	6
2.2.2 Okoljski kazalci	7
2.2.3 Socialni kazalci.....	7
3 POROČANJE O TRAJNOSTNEM RAZVOJU V LETNIH POROČILIH IZBRANIH PODJETIJ.....	8
3.1 Skupina Slovenske železnice	8
3.2 Skupina öBB	10
3.3 Skupina Deutsche Bahn.....	11
4 KAZALNIKI DRUŽBENE ODGOVORNOSTI V IZBRANIH PODJETJIH ...	12
4.1 Ekonomski kazalniki	13
4.2 Okoljski kazalniki	15
4.3 Socialni kazalniki	17
4.4 Predlogi za izboljšave	21
SKLEP	23
LITERATURA IN VIRI	24
PRILOGE.....	27

KAZALO TABEL

Tabela 1: Podatki o poslovanju Skupine Slovenske železnice.....	10
Tabela 2: Podatki o poslovanju Skupine öBB.....	11
Tabela 3: Podatki o poslovanju Skupine Deutsche Bahn.....	12

KAZALO SLIK

Slika 1: Cilji trajnostnega razvoja	2
Slika 2: Objavljena poročila Slovenskih organizacij za obdobje 5 let.....	4
Slika 3: GRI standardi	5
Slika 4: Odvisne družbe v skupini Slovenske železnice	9

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Poročanje po smernicah GRI	1
---	---

SEZNAM KRATIC

angl. – angleško

GRI – (angl. Global Reporting Initiative); Globalna pobuda za poročanje

öBB - Österreichische Bundesbahnen-Holding Aktiengesellschaft

MSRP - Mednarodni standardi računovodskega poročanja

OECD - Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj

RS – Republika Slovenije

OZN – (angl. United Nations); Organizacija združenih narodov

ISO – (angl. International Organization for Standardization); Mednarodna organizacija za standardizacijo

EBIT – (angl. Earnings before interest and tax); Dobiček iz poslovanja

EBITDA – (angl. Earnings before interest, taxes, depreciations and amortization); Dobiček iz poslovanja pred amortizacijo

ROA - (angl. Return on assets); Donos na sredstva

ROE - (angl. Return on equity); Donos na kapital

UVOD

Trajnostni razvoj je strategija, ki zadovolji potrebe trenutne generacije, hkrati pa poskrbi za ohranjanje okolja za prihodnje generacije. Tako posamezniki, skupine kot podjetja lahko veliko naredimo v tej smeri. Marsikdo se pred nakupom izdelka, storitve, pozanima o delovanju podjetja. Veliko lahko izvemo iz raznih forumov in od novinarjev, a najbolj zanesljive so direktne informacije od podjetja. Le-teh pa ne manjka v dobro pripravljenih letnih poročilih.

Namen naloge je ugotoviti na kakšen način izbrana podjetja poročajo o trajnostnem razvoju v svojih letnih poročilih. Cilj te naloge pa je predstaviti trajnostni razvoj in poročanje o njem v letnih poročilih izbranih podjetij ter opomniti na pomembnost le-tega, hkrati pa se osredotočiti na izboljšanje poročanja v Skupini Slovenske železnice.

Zaključna naloga je sestavljena iz štirih poglavij. V prvem bom predstavila, kaj sploh je trajnostni razvoj in zakaj je pomembno trajnostno delovanje podjetij in posledično tudi poročanje o njem. Preverila bom, ali se tudi slovenska podjetja zavedajo pomembnosti trajnostnega razvoja za prihodnje generacije.

V drugem delu se bom osredotočila na poročanje po mednarodnih smernicah Global reporting Initiative (v nadaljevanju GRI), ki bodo osnova za mojo nadaljnjo raziskavo. Predstavila bom, kaj sploh so smernice GRI in kako se poroča po njih ter kaj naj bi v posameznem standardu podjetja vključila v svoja poročila.

V tretjem poglavju bom predstavila izbrana primerljiva podjetja, ki delujejo v isti panogi: Slovenske železnice d.o.o., ÖBB-Holding AG in Deutsche Bahn AG. V zadnjem poglavju pa bom preverila, po katerih smernicah GRI izbrana podjetja poročajo in v kolikšni meri. Na koncu tega poglavja bom predstavila moje predloge za izboljšanje trajnostnega poročanja Skupine Slovenske železnice glede na ostali izbrani podjetji.

1 TRAJNOSTNI RAZVOJ IN POROČANJE

V družbi se je konec devetdesetih začelo poglobljeno razmišljati o posledicah, ki jih njihovo ravnanje povzroči na okolju in drugih ljudeh. Začeli so se spraševati, kako bi lahko okolje za seboj pustilo takšnega, kakršnega so dobili. Združile so se skupine in družbe, ki so imele pred tem različne interese, a sedaj je bilo vsem skupno eno - vpeljati v družbo uravnotežen razvoj, ki bo koristil vsem. In tako se je razvila strategija trajnostnega razvoja, ki postaja vse bolj pomembna in ključna za uspeh podjetja (Bertoncelj in drugi, 2015).

»Trajnostni razvoj (angl. sustainable development) je strategija, ki ji uspe zadovoljiti sedanje generacije, ne da bi s tem okrnila zadovoljevanje prihodnjih generacij« (Jaklič, 2017, str. 72).

Na trajnostni razvoj ne vpliva samo skrb za zmanjšanje onesnaženosti okolja, tako kot mnogi mislijo, čeprav je to velik del. Sestavljen je iz treh dimenzij: ljudje, planet in dobiček, ki pa so med seboj prepletene. Največji onesnaževalec je industrija. Da bi bil vpliv na okolje čim manjši, je potrebno začeti na začetku – s strategijo podjetja. Z malimi koraki lahko naredijo veliko (Jaklič, 2017).

1.1 Cilji trajnostnega razvoja

Države članice Organizacije združenih narodov (OZN) so na konferenci Rio+20 25. septembra 2015, sprejele Agendo 2030 za trajnostni razvoj. S tem so se zavezale k izpolnjevanju 17 splošnih in 169 konkretnih ciljev. Z njimi želijo doseči boljšo trajnostno okolje planeta za nas in za prihodnje generacije (European Commission, brez datuma).

Slika 1: Cilji trajnostnega razvoja

Vir: Institute od Entrepreneurship Development (iED) (2020).

Cilje lahko razvrstimo na pet glavnih ciljev trajnostnega razvoja (European Commission, brez datuma):

- Ljudje – EU se osredotoča na manj razvite države, da bi odpravili revščino in lakoto ter tako zagotovili, da bi med ljudmi vladala enakopravnost. Prizadevajo si za enakopravnost med spoloma in zagotavljanje izobraževalnih pogojev za vse otroke sveta.
- Planet – Naslednji cilj je omogočiti dostop do pitne in sanitarne vode, hkrati pa poskrbeti, da planet ne bo preveč obremenjen in ga ohraniti takšnega kot je tudi za prihodnje generacije.
- Blaginja – Cilji 7 – 11 se osredotočajo na blaginjo. Cilj je zagotoviti primerno ogrevana stanovanja, zmanjšati brezposelnost z dostojnimi delovnimi mesti ter na pravičen način doseči gospodarsko rast.
- Mir – EU si prizadeva za spodbujanje miru in strpnosti. Zmanjšati želi stopnjo nasilja, povečati pa stopnjo zaupanja.

- Partnerstvo - Vse našete cilje nam bo uspelo doseči le, če bomo med seboj sodelovali. To je tudi zadnji cilj trajnostnega razvoja – da bi države med seboj sodelovale in komunicirale.

1.2 Poročanje o trajnostnem razvoju

Od konca 20. stoletja dalje lahko v letnih poročilih poleg finančnih kazalnikov, ki merijo in poročajo o uspešnosti poslovanja podjetij, zasledimo tudi dejavnike trajnostnega poročanja. Poročanje o tem ni obvezno, a se zanj odloča vse več organizacij. Prizadevajo si za ohranjanje okolja in za prispevek v korist družbe. Če želijo imeti od družbeno odgovornega ravnanja koristi, morajo o tem poročati in o svojem početju obveščati deležnike. V nasprotnem primeru si deležniki ustvarijo svoje mišljenje o podobi podjetja, ki velikokrat temelji na napačnih podatkih. Tega pa si nobeno podjetje ne želi (Bertoncelj in drugi, 2015, str. 154-155).

Del poročila o trajnostnem razvoju, ki ga podjetje ali organizacija objavi, vsebuje vpogled v gospodarske, okoljske in družbene vplive, ki jih povzroča njihovo vsakodnevno delovanje. Prikazuje tudi povezavo med strategijo podjetja in njeno zavezanostjo k trajnostnemu gospodarstvu. Organizaciji pomaga pri merjenju, organiziranju in sporočanju gospodarskih, okoljskih, družbenih in upravljaljskih rezultatih. Nekateri trajnostno poročanje enačijo tudi z nefinančnim poročanjem in družbeno odgovornostjo podjetij (Global Reporting Initiative, 2020b).

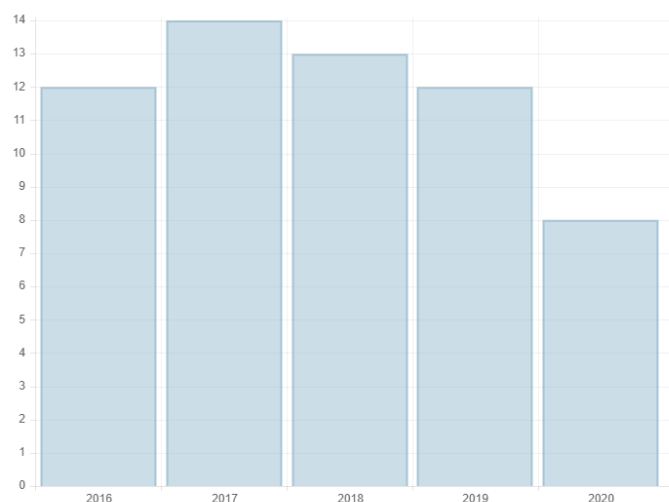
Podjetje lahko podatke o gospodarskih, okoljskih in družbenih vplivih objavijo kot sestavni del letnega poročila ali kot ločeno poročilo. Objavljeno je lahko v tiskani ali elektronski obliki. V primeru, da se odločijo za samostojno poročilo, ga morajo objaviti najkasneje v šestih mesecih po dnevu bilance stanja. O njegovem obstanku morajo poročati v poslovnemu poročilu (Delo, 2020).

1.3 Poročanje slovenskih podjetij

Za slovenska podjetja ni obvezno trajnostno poročanje. Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1J), Ur. l. RS, št. 15/17, je urejeno področje poročanja o nefinančnih podatkov, s pomočjo katerih lahko najlažje spremljamo trajnostni razvoj podjetij. Veliko izmed njih upošteva tudi mednarodne standarde trajnostnega poročanja GRI. V glavni bazi organizacije GRI sta za leto 2012 objavljeni samo dve letni poročili slovenskih podjetij. To sta Telekom Slovenija in Zavarovalnica Triglav. Število objavljenih poročil, ki vsebujejo poročanje o trajnostnem razvoju, je vsako leto večje (Kranjc Kušlan, 2012).

O številu trajnostnih poročanj po Evropi in Sloveniji lahko spremljamo tudi na platformi www.corporateregister.com, kjer lahko primerjamo število trajnostnih poročil po državah. Število poročil je vsako leto večje (Delo, 2020).

Slika 2: Objavljena poročila o trajnostnem razvoju Slovenskih organizacij v mednarodnem registru za obdobje 5 let

Vir: Corporate Register.com Ltd (2021).

Marca 2017 je državni zbor sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1J), ki slovenska podjetja zavezuje k razkritju podatkov o nefinančnem poslovanju. Družbe z več kot 500 zaposlenimi morajo tako v svoja prihodnja letna poročila vključiti izjavo o nefinančnem poročanju, ki mora vsebovati informacije o okoljskih, družbenih in upravljavskih zadevah, človekovih pravicah ter protikorupcijske zaveze. Vsebovati morajo tudi razlago o tem, kako zmanjšujejo tveganja negativnega vpliva na družbo in okolje (Kovačič, 2020a).

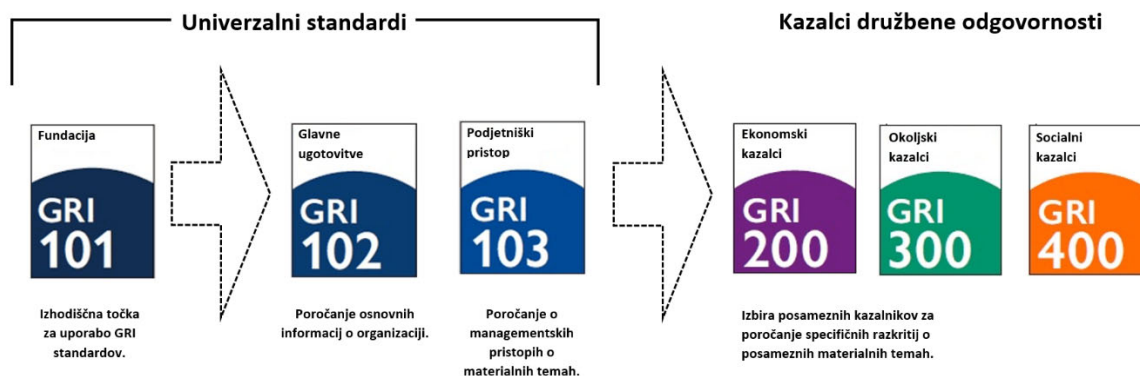
Družba Ernst & Young Slovenija je preteklo leto izvedla interno analizo o poročanju trajnostnega razvoja slovenskih podjetij. Od 90 podjetij, ki so izpolnjevala kriterij za obvezno vključitev nefinančnih podatkov v letna poročila, je bila v skladu z ZGD-1J pripravljena le tretjina teh poročil. Nekatera podjetja v svoja poročila niso vključila niti enega elementa, ki je zakonsko predpisan. Največ podjetij je poročalo o okoljskih in kadrovskih ukrepih, informacij o spoštovanju človekovih pravic in boju proti korupciji pa niso razkrila (Kovačič, 2020b).

2 SMERNICE GRI

Najbolj razširjeno in uporabljeno metodo za trajnostno poročanje so razvili v podjetju GRI v poznih devetdesetih letih. Standardi GRI so zasnovani za izboljšanje primerljivosti in kakovosti informacij za podjetja iz različnih panog in držav, saj so univerzalna. Omogočajo primerjanje organizacij na globalni ravni. Deležnikom nudijo informacije na pregleden in sistematičen način ter jim tako pripomorejo pri oblikovanju lastnih mnenj o prispevku organizacije k trajnostnemu razvoju (Global Reporting Initiative, 2020a).

Ko podjetja poročajo po GRI smernicah, je pomembno, da ne zajamejo vseh kazalnikov, ampak se opredelijo samo na tiste, ki se navezujejo na njihovo poslovanje. Slovenskim podjetjem je na primer nesmiselno poročati o kazalniku, ki zajema otroško delo, saj je po zakonu pri nas prepovedano. Tudi oblika poročanja ni predpisana, zato lahko trajnostno poročanje najdemo kot samostojen dokument, lahko pa je del letnega poročila (Vozel, 2005).

Slika 3: GRI standardi

Prirejeno po Gaudefroyonline.com (2017).

2.1 Načela poročanja

Vsaka organizacija, ki želi poročati po smernicah GRI, se mora držati načel zagotavljanja kakovosti in zanesljivosti informacij ter načel oblikovanja okvirov poročanja, saj zagotavljajo, da je poročilo kakovostno, informacije pa transparentne. Ravno transparentnost je glavni cilj GRI poročanja. Načela poročanja so razdeljena v dve skupini: načela za določitev vsebine poročila in načela za določitev kakovosti poročil (Global Reporting Initiative, 2020b).

Načela, ki določajo kakovost poročil, so še posebej pomembna, saj zunanjim deležnikom omogočajo, da dobijo realno sliko o poslovanju podjetja. Vsa načela so sestavljena iz zahtev in smernic kako uporabljati načelo (Global Reporting Initiative, 2020a).

Podrobneje bom predstavila načela za kakovostno poročanje (Global Reporting Initiative, 2020a):

1. **Ravnovesje** – V poročilu morajo biti zajeti tako pozitivni kot negativni vidiki organizacijske uspešnosti. Jasno mora biti vidna meja med dejstvi in razlago organizacije.
2. **Natančnost** – Informacije morajo biti točne in podrobne, da lahko interesne skupine ocenijo uspešnost organizacije.

3. Jasnost – Informacije morajo biti podane na razumljiv način in dostopne interesnim skupinam. Pomembno je, da deležniki najdejo želeno informacijo brez pretiranega napora.
4. Primerljivost – Podatki morajo biti predstavljeni na način, ki omogoča analizo sprememb. Lahko so tudi v grafičnih oblikah. Pričakuje se, da organizacija prikaže skupne, absolutne podatke kot tudi razmerja med njimi.
5. Zanesljivost – Podatki morajo biti resnični in preverjeni. Priložiti je potrebno razna dokazila, ki dokazujejo napisano. Podprta morajo biti s strani notranjih kontrol.
6. Pravočasnost – Poročati je potrebno redno in o morebitnih spremembah pravočasno obvestiti deležnike.

2.2 Kazalci družbene odgovornosti

Standardi GRI se prvotno delijo na univerzalne in tematsko-specifične standarde. Med univerzalnimi lahko zasledimo načela poročanja, ki so predstavljena zgoraj, navodila za pravilno uporabo, standard, ki zahteva splošna razkritja organizacije o firmi, lokaciji, strategiji in ostalih splošnih podatkih. Tematsko-specifični standardi oz. kazalci družbene odgovornosti pa so glavni kazalci, za katere se zanima največ podjetij. Delijo se na ekonomske, okoljske in socialne kazalce. Deležnikom omogočajo na pregleden način vpogled v pomembne informacije, ki so ključne pri ustvarjanju podobe organizacije (Global Reporting Initiative, 2019).

2.2.1 Ekonomski kazalci

Prvi izmed treh tematskih standardov je Standard GRI 200. Podjetja s poročanjem po tem standardu prikažejo pretok kapitala med različnimi deležniki in njihov vpliv organizacije na lokalni, nacionalni in globalni ravni. GRI 201 obravnava temo ekonomske uspešnosti. Zajema informacije o ustvarjanju vrednosti za deležnike, razkritja o plačah in prejemkih zaposlenih, prihodkih in naložbah. Pod ekonomske kazalce uvrščajo tudi prikaz razmerja med standardno plačo v podjetju glede na spol v primerjavi z minimalno lokalno plačo in delež višjega vodstva. Deležniki podjetja pa niso samo notranji, ampak tudi zunanji. Standard se osredotoči tudi na njih. GRI 204 obravnava temo javnih naročil. Zajema podporo lokalnim dobaviteljem. Razkritja v tem delu pa lahko vplivajo na javna naročila v praksi, zato so zelo pomembna. Zavzema se tudi za boj proti korupciji in protikonkurenčno vedenje skupaj z monopolom. Pomemben deležnik pa je seveda država. Potrebna so razkritja o plačilu davkov, davčnemu nadzoru in poročanja po državah (Global Reporting Initiative, 2019).

2.2.2 Okoljski kazalci

Drugi tematski standard je Standard GRI 300, ki zajema okoljsko dimenzijo organizacijskega vpliva. Obravnava tematiko materialov. Ali organizacija uporablja obnovljive vire ali neobnovljive in v kakšni meri, ali prispevajo k ohranjanju materialov z recikliranjem in ponovno uporabo že rabljenih. Osredotoča se tudi na vrsto in količino energije, ki jo uporabljajo. Zelo pomemben vir energije je tudi voda, ki je ključnega pomena za življenje. Obvezno je poročanje o izpustih odpadnih voda, priporočljivo pa je poročanje tudi o količini porabljene vode in deležu uporabljene obnovljive vode. Predvsem za industrijska podjetja je zelo pomembna količina emisijskih toplogrednih plinov, ki jih podjetje dnevno izpusti v okolje. Poročanje o njihovi količini je obvezno. Uporaba materialov tako obnovljivih kot neobnovljivih pa mora biti vsekakor v skladu z zakoni in predpisi, ki so sprejeti na mednarodni, regionalni in lokalni ravni (Global Reporting Initiative, 2019).

2.2.3 Socialni kazalci

Zadnji tematski standard je Standard GRI 400, v katerem so zajeta priporočila o poročanju v zvezi z zaposlenimi, lokalno skupnostjo in ostalimi deležniki. Prva obravnavana tematika v tem sklopu je zaposlovanje. Priporočena so razkritja o pristopu organizacije k zaposlovanju, kakšne pristope uporablja pri ustvarjanju novih delovnih mest, po kakšnem sistemu izberejo novo zaposlenega. Vključena so tudi razkritja o ugodnostih, ki jih imajo redno zaposleni v primerjavi z delavci, ki so zaposleni za določen ali krajši delovni čas. Z zakonom določeno je zagotavljanje varnosti in zdravja na delovnem mestu. Zagotovljeni morajo biti dobri delovni pogoji, podkrepljeni s programi usposabljanja zaposlenih in izobraževanja. Organizacija mora zaposlenim zagotavljati določeno število ur izobraževanja na letni ravni (Global Reporting Initiative, 2019).

GRI 405 obravnava temo raznolikosti v organizaciji in enakih možnosti za vse. Razkritja naj bi prikazala razmerje osnovne plače ženske in moških v podjetju ter razmerje med spoloma v vodstvu. Pomembna je tudi tematika nediskriminacije, kamor je vključeno tudi nadlegovanje tako med zaposlenimi kot s strani vodstva. Izogniti pa se je potrebno tudi diskriminaciji kupcev, tako da podjetje vse strankam zagotavlja enake izdelke in enake kupne možnosti (Global Reporting Initiative, 2019).

Pomembna so razkritja o opravljanju dela otrok in mladih, tako v organizaciji kot pri dobaviteljih, pri katerih je možnost za otroško in prisilno delo večja. V vseh državah je prepovedano opravljanje nevarnega dela mlajšim od 18 let (Global Reporting Initiative, 2019).

Med socialne kazalce pa ne uvrščamo samo standardov, ki zajemajo delavce, ampak med drugim obravnavajo tudi lokalno skupnost. Podjetje mora poslovati v skladu z njihovimi vrednotami in skrbeti za ranljive skupine v okolici. Razkritja poročajo o vključevanju

lokalne skupnosti in operacijah, ki so na lokalno skupnost vplivale (Global Reporting Initiative, 2019).

Zelo pomemben zunanji deležnik so dobavitelji, saj lahko s svojim poslovanjem vplivajo na našo podobo. Zaželeno je, da podjetje poroča o dobaviteljih, s katerimi posluje na novo, in njihovih možnih negativnih socialnih vplivih v oskrbovalni verigi (Global Reporting Initiative, 2019).

3 POROČANJE O TRAJNOSTNEM RAZVOJU V LETNIH POROČILIH IZBRANIH PODJETIJ

Za vsakodnevne opravke se v državah izbranih podjetij v največji meri odločajo za avtomobile. Delež potnikov, ki se odločijo za vlak, je zanemarljiv. A vlaki vozijo ne glede na to, ali se z njim pelje 10 potnikov ali pa 100. Stroški in onesnaževanje je v obeh primerih enako. Za pot daljšo od 300 kilometrov se v Sloveniji zelo malo potnikov odloči za uporabo vlakov. Rezultati so drugačni v primerjavi z Avstrijo in Nemčijo. Za to vrsto prevoza se odločijo predvsem zaradi udobja, hitrosti potovanja in cene (Agencija RS za okolje, 2016).

Uporaba sistema javnega prevoza se v zadnjih letih povečuje. Povečanje ni veliko, a je opazno. V Sloveniji se uporaba javnih sredstev povečuje zaradi izboljšane pokritosti sistema javnega prevoza, izboljšane dostopnosti do storitev, prevozi so organizirani bolj pogosto in ustrezno povezani s preostalimi postajališči in postajami (npr. vlak in avtobus). Slednje uporabniku izboljša izkušnjo, saj ne izgublja nepotrebnega časa s čakanje na naslednji prevoz. Med razloge za spodbujanje k povečani uporabi javnega prevoza, so uporabniki navedli tudi cenejše vozovnic in terminske vozovnice. Razlogi v Sloveniji so podobni evropskim. Največje razlike so opazne pri večji zmogljivost in točnosti storitev. Evropski uporabniki so zelo zadovoljno s točnostjo njihovih sredstev in dostopnostjo ter razumljivostjo informacij o voznih redih. Slovenci so s temi podatki malo manj zadovoljni. Potrebno bo kaj storiti na tem področju (Agencija RS za okolje, 2016).

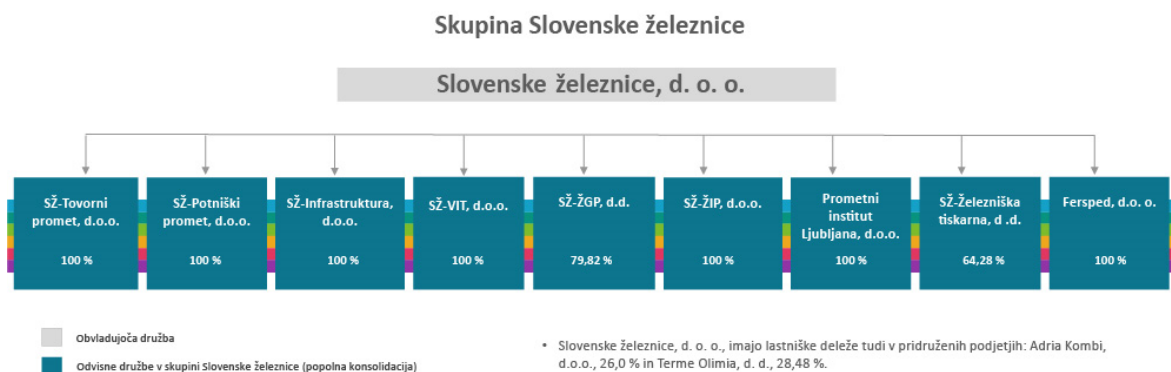
Sistem javnega prevoza, ki je organiziran in v največji meri dostopen, je železniški promet. Onesnaževanje okolja je v primerjavi z ostalimi sistemi zanemarljivo. Pa skrbijo za naravo tudi na drugih področjih? To sem želela preveriti za tri izbrana železniška podjetja. Kot prvo sem seveda izbrala Skupino Slovenske železnice ter Skupino öBB in Skupino Deutsche Bahn. Slednji sem izbrala zaradi močne razvitosti države. Želela sem preveriti ali so razviti tudi na področju železniškega prometa.

3.1 Skupina Slovenske železnice

Skupina Slovenske železnice (v nadaljevanju Skupina SŽ) je družba z omejeno odgovornostjo v 100 % državni lasti. Njena temeljna dejavnost je prevoz potnikov in blaga znotraj RS in v čezmejnem regijskem železniškem prometu. Poleg transportne dejavnosti

skrbijo za vzdrževanje, nemoteno obratovanje in obnavljanje železniške infrastrukture. Skupina je koncern več odvisnih železniških družb. Skupina Slovenske železnice ima 100 % ali večinske deleže v devetih družbah. Za katere družbe gre in kakšen delež imajo v teh družbah, je razvidno iz slike 4 (Slovenske železnice, brez datuma a).

Slika 4: Odvisne družbe v skupini Slovenske železnice

Vir: Slovenske železnice (brez datuma c).

Tako vodstvo kot tudi vsi zaposleni v Skupini Slovenske železnice se zavedajo, da lahko z različnimi ukrepi veliko prispevajo za čistejšo okolje. Vključujejo se v različne ekološke akcije ter si prizadevajo za zmanjšanje emisij. Vodstvo aktivno vključuje skrb za okolje v razvojno strategijo, letna poročila ter samo vodenje. Za čistejšo naravo skrbijo posredno in neposredno. Eden izmed posrednih ukrepov je zagotovo ta, da zagotavljajo najvišjo stopnjo tako požarne kot splošne varnosti pri prevozu nevarnih snovi in tako preprečijo, da bi prišlo do katastrofalne škode. Trudijo se čim bolj racionalno uporabljati energijo in druge naravne vire. O vseh sprejetih ukrepih redno obveščajo vse zaposlene. Njihovo skrb za okolje dokazujejo tudi s sistemom ravnanja z okoljem po standardu ISO 14001, ki si ga lastijo že vse od leta 2002 (Slovenske železnice, brez datuma b).

Leta 1996 so vzpostavili sistem vodenja kakovosti po zahtevah standarda ISO 9001, ki narekuje kakovostni nivo ponujenih storitev. Poleg omenjenih certifikatov pa se lahko pohvalijo tudi s certifikatom ISO 50001, ki dokazuje, da organizacija prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in tako pripomorejo k manjšemu negativnemu vplivu na okolje (Slovenske železnice, 2020).

Tabela 1: Podatki o poslovanju Skupine Slovenske železnice

v tisoč EUR	2017	2018	2019
Prihodki od prodaje	517.380	561.945	601.009
EBIT – poslovni izid iz poslovanja	30.941	36.270	42.131
EBITDA	65.754	73.644.	87.128
Čisti poslovni izid	30.644	29.736	35.030
Kapital na dan 31. 12.	330.333	356.024	541.145
ROE	9,6 %	8,7 %	7,8 %
ROA	5,4 %	4,0 %	3,7 %
Povprečno število zaposlenih	7.403	7.490	7.461

Prirejeno po Slovenske železnice (2018) in Slovenske železnice (2019).

Skupina Slovenske železnice več kot očitno posluje uspešno. Dobiček iz poslovanja zadnja tri leta narašča v povprečju za 6.000.000 EUR letno. Tako kazalnik ROA kot ROE zadnji dve leti nekoliko upadata. A še vedno kažeta, da poslovodstvo zelo uspešno upravlja s sredstvi in kapitalom. V teoriji nam padajoči ROE pove, da podjetje zmanjšuje sposobnost ustvarjati dobiček brez povečanja kapitala ter predstavlja problem za vlagatelje, saj bo njihov vložek imel manjši donos. To v tem primeru ne morem trditi, saj bi ROE in ROA morala padati več let zaporedoma. Za nastalo situacijo je možnih več scenarijev. Več o spremembi števila zaposlenih v nadaljevanju.

3.2 Skupina öBB

Österreichische Bundesbahnen-Holding Aktiengesellschaft Group (v nadaljevanju Skupina öBB) je začela delovati v začetku leta 2005 in je v 100 % državni lasti. Kot matična družba holdinške strukture, je odgovorna za strateško usmeritev celotne skupine. V lasti ima vse delnice treh korporacij. Skupno zaposluje več kot 40.000 zaposlenih. Je največji ponudnik transportnih storitev v Avstriji. Letno prepelje okoli 477 milijonov potnikov in 105 milijonov ton blaga. Zelo ponosni so na svoj delež k čistejšemu okolju, saj vsi potniški vlaki delujejo na energijo proizvedeno iz obnovljivih virov. V letu 2019 so se uvrstili na seznam najbolj točnih železniških operaterjev v Evropi (öBB, 2020).

Skupina je uspela preseči rezultat iz preteklega leta kljub širitvi storitev. To je zlasti posledica višjih prihodkov zaradi domačih potnikov na podlagi večjega zanimanja za predvsem nočna potovanja. Železniški promet je v letu 2018 dosegel razcvet, saj se je povečalo povpraševanje po logistiki železniških storitev. Tako donos na kapital kot donos na sredstva sta bila v letu 2018 nižja glede na pretekli preučevani leti (öBB, 2020).

Tabela 2: Podatki o poslovanju Skupine öBB

v milijonih EUR	2017	2018	2019
Prihodki od prodaje	6,755	6,726	6,945
EBIT – poslovni izid iz poslovanja	790	787	755
EBITDA	1,823	1,875	1,946
Čisti poslovni izid	-614	-636	-587
Bilančna vsota	28,351	29,710	31,254
ROE	7,6%	6,6 %	6,4 %
ROA	2,8 %	2,7 %	2,4 %
Povprečno število zaposlenih	41,687	42,165	42,808

Prirejeno po Österreichische Bundesbahnen-Holding Aktiengesellschaft Group (2019).

Skupina öBB posluje več kot uspešno. EBITDA, ki predstavlja dobiček pred obrestmi, davki, odpisi in amortizacijo, je v obdobju treh let nekoliko naraščal, v nasprotju z EBIT, ki predstavlja poslovni izid pred obrestmi in davki, ki pa je nekoliko upadel. Kljub temu lahko trdim, da podjetje uspešno posluje. O tem poročajo tudi spodnje številke. Finančni kazalci, ki sem jih vključila v analizo, imajo različno gibanje. ROE je v preučevanem obdobju nekoliko upadel. To pomeni, da podjetje ne upravlja dovolj učinkovito z lastniškim kapitalom, ki ga ima na voljo. V primeru, da bi ROE dlje časa upadal, bi to predstavljalo problem za investicijo. Potrebno je preučiti še ostale dejavnike in pojasniti zakaj je do tega prišlo, saj je možnih več scenarijev. Tudi drugi kazalnik, ROA, upada. Podjetje svoja sredstva ne uporablja dovolj učinkovito. Razlog za to se lahko skriva v tem, da družba ne investira v svoja sredstva. Kljub vsemu sta kazalnika pozitivna, kar je dobro. Število zaposlenih uspešno narašča, kar je tudi cilj podjetja. Več v nadaljevanju.

3.3 Skupina Deutsche Bahn

Deutsche Bahn AG (v nadaljevanju Skupina Deutsche Bahn) je vodilno podjetje na področju mobilnosti in logistike na svetu. Ustanovljeno je bilo kot delniška družba leta 1994. Skupno zaposluje 338.000 ljudi, od tega 211.000 v Nemčiji. Skupaj s hčerinskimi družbami opravlja storitve na področju potniškega in tovornega prometa ter opravlja z železniško infrastrukturo. Njihove poslovne dejavnosti se izvajajo tudi izven meja države (Deutsche Bahn AG, 2020b).

Skupina Deutsche Bahn si prizadeva za trajnostni razvoj vseh treh stebrov. Njihov cilj je vse več prometa preusmeriti na železnico in s tem zagotoviti varnost na drugih prometnih linijah ter zmanjšati delež izpustnih plinov. Kot temelj identitete podjetja so vključili okoljsko, ekonomsko in družbeno odgovornost. Vzpostaviti želijo okolju prijazne prometne rešitve in aktivno obvarovati podnebje, s trajnostnim poslovanjem še naprej delovati uspešno in finančno stabilno ter etično, odgovorno ravnanje do vseh ljudi. Da bi se ti cilji kar se da v

celoti uresničili, si je podjetje zastavilo konkretne trajnostne cilje. Do leta 2038 želijo uporabljati 100 % obnovljivo energijo za vse železniške prevoze. V ta namen so ustanovili tudi splošno organizacijsko strukturo za trajnost (Deutsche Bahn AG, 2020a).

Tabela 3: Podatki o poslovanju Skupine Deutsche Bahn

V milijonih EUR	2017	2018	2019
Prihodki od prodaje	42,693	44,065	44,430
EBIT – poslovni izid iz poslovanja	2,152	2,111	1,837
EBITDA	4,930	4,739	5,436
Čisti poslovni izid	765	542	680
Bilančna vsota	35,093	36,657	42,999
ROCE	6,1 %	5,8 %	4,3 %
Povprečno število zaposlenih	310,935	318,528	323,944

Prirejeno po Deutsche Bahn AG (2020a).

EBIT je v letu 2018 znašal približno enako kot preteklo leto. Kot osrednji finančni kazalnik skupina uporablja ROCE, kar pomeni donosnost sredstev na zaposlenega. Njihov cilj je vrednost kazalnika spraviti na 6,5 oz. več. O ROE in ROA zato sploh ne poročajo. Število zaposlenih strmo narašča. Razlog za to je v visokem številu delavcev, ki se bodo v prihodnjih letih upokojili. Novo zaposlene pa je potrebno pred tem usposobiti na delo, da ga bodo lahko čez leto, dve, samostojno opravljali.

4 KAZALNIKI DRUŽBENE ODGOVORNOSTI V IZBRANIH PODJETJIH

Evropski parlament in Svet Evropske unije sta 2014 sprejela Direktivo o razkritju nefinančnih informacij in informacij o raznolikosti. Razkritja so obvezna za podjetja, ki zaposlujejo več kot 500 zaposlenih. Točnega načina kako morajo poročati niso predpisali. Sklicujejo se lahko na mednarodne okvire, okvire EU ali nacionalne okvire (Uradni list Evropske unije, 2017).

Vsaka država članica je direktivo vnesla v svojo nacionalno zakonodajo na svoj način. V Avstriji morajo o nefinančnih informacijah poročati podjetja, ki zaposlujejo več kot 500 zaposlenih, podjetja katerih čisti prihodki od prodaje znašajo več kot 40 milijonov EUR ali pa je njihova bilančna vsota večja od 20 milijonov EUR. Prav tako morajo direktivo spoštovati subjekti javnega interesa kot so družbe, ki kotirajo na borzi, kreditne institucije in zavarovalnice ter družbe, ki delujejo na kapitalstskih trgih. V svoja poročila morajo vnesti podatke o okoljski uspešnosti, socialnih zadevah in zaposlenih, spoštovanju človekovih pravic in zadeve v zvezi z bojem proti korupciji in podkupovanju. Značilnosti podjetja, ki morajo vključiti nefinančna poročila, so v Sloveniji in Nemčiji podobna. Le da v Sloveniji

na seznamu ni družb, ki delujejo na kapitalskih trgih. V nemški zakonodaji pa se pojavijo še družbe na kapitalskih trgih v pravni obliki kooperativ ali družb z omejeno odgovornostjo (Petkovšek & Flerin, 2018).

Podjetja lahko izbirajo med več kot 20 različnimi okvirji, navesti morajo le, za katerega so se odločila. Med najpogostejše uporabljenimi sistemi za poročanje o trajnostnem razvoju so EMAS (Skupnost za okoljsko ravnanje in presojo), smernice Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD), standardi ISO Mednarodne organizacije za standardizacijo, največ podjetij pa se odloči za uporabo standardov GRI. Kar 93 % od 250 največjih svetovnih podjetij in 21 slovenskih podjetij se je leta 2017 odločilo za poročanje po njih (Kovačič, 2020b).

Skupina SŽ o nefinančnem poslovanju poroča skladno s Kodeksom korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države in z novelo ZGD-1J. Za poročanje so uporabili mednarodni okvir GRI standardov. Računovodske izkaze so pripravili v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (v nadaljevanju MSRP). Upoštevali so tudi pojasnila, ki jih je sprejel Odbor za pojasnjevanje mednarodnih standardov računovodskega poročanja na ravni Evropske unije.

V nadaljevanju bom predstavila ekonomske, okoljske in socialne kazalnike, po katerih poročajo izbrana podjetja. Podatke bom pridobila iz njihovih letnih poročil. V prilogi 1 se nahaja tabela, kjer lahko vidimo ali podjetja poročajo o posameznem standardu ali o njem delno poročajo ali pa sploh ne poročajo.

4.1 Ekonomski kazalniki

Prvi izmed treh kategorij kazalnikov, ki jih vključujejo GRI standardi, so ekonomski kazalniki. Kot sem že opisala v poglavju 2.2.1, naj bi družbe razkrile vpliv podjetja na ekonomsko stanje deležnikov in njihov interes. Najdemo jih med računovodskimi izkazi. Vsi standardi niso primerni za vsa področja dela, zato bom v nadaljevanju zajela samo tista, ki so pomembna za železniški promet.

- GRI 201 – ekonomska učinkovitost

Skupina SŽ v letnem poročilu 2018 prikazuje analizo uspešnosti poslovanja. Vsi podatki so primerjani s podatki preteklega leta in leta 2012. Temeljni kazalniki poslovanja se od leta 2012 izboljšujejo. EBIT je v letu 2018, glede na izhodiščno leto, višji za 24.208 tisoč evrov, dodana vrednost na zaposlenega pa se je povečala za 11.659 evrov. Razlog za to je vsekakor v zmanjšanju števila zaposlenih. Analiza finančnega položaja je prikazana v tabeli in grafično za lažjo predstavbo. Prikazane so razlike med letom 2018 in preteklim letom, prav tako pa so zapisani tudi indeksi posameznih sredstev.

Prihodki in odhodki so prikazani po posameznih dejavnostih, tako da je brez težav vidno, katera dejavnost je bolj uspešna glede na druge. Vsi podatki so prikazani za dve leti, poleg pa so zapisani tudi vsi indeksi za vsako dejavnost posebej.

The DB Group in Skupina ÖBB celotne finančne podatke tekočega leta primerjavo s podatki preteklega leta. Prihodke in odhodke prikazujejo ločeno po posameznih dejavnostih, tako kot o tem poročajo v Skupini Slovenske železnice. Ločeno prikazujejo tudi prihodke in odhodke po regijah. Vsi podatki so pa dve leti. Poleg tega pa so vključili tudi tabelo, ki prikazuje deleže prihodkov in odhodkov glede na regijo.

Skupina ÖBB je še posebej pozornost namenila finančnemu poročilu posamezni podskupini. Za vsako posamezno enoto so pripravile tabelo osnovnih podatkov o poslovanju s kratkimi pojasnili in to vključile v računovodski del letnega poročila.

- GRI 202 – prisotnost na trgu

V letnem poročilu Skupine Slovenske železnice ni razkrito razmerje standardne plače po spolu v primerjavi z minimalno lokalno plačo.

Razmerja med standardno plačo in minimalno plačo v nemškem in avstrijskem poročilu nisem našla. Skupina DB Group poroča le o skupnih izdatkih za plačo zaposlenih in znesku plač javnih uslužbencev, avstrijske pa o skupnem izdatku za plače nasploh in znesku izplačanih odpravnin zaradi upokojitev.

- GRI 203 – posredni ekonomski vplivi

Investicijska vlaganja Skupine SŽ so prikazana po namenu vlaganja in glede na skupine za tekoče in preteklo leto. V letu 2019 so bila investicijska vlaganja za 30,5 % nižja od predhodnega leta. Prav tako so razkrili, da so se v letu 2018 prijavili na dvanajst mednarodnih projektov. Dva izmed prijavljenih projektov sta bila tudi že odobrena. Razkritja o negativnem in pozitivnem vplivu na lokalno skupnost in lokalno gospodarstvo ni.

The DB Group so v letu 2018 povečale svoj delež investicijskih vlaganj. Razlog za to je v obnovi infrastrukture in nakupu novih vozil. Podatke prikazujejo za dve leti in ločeno regijah. Prikazani so tabelarno in grafično. Poleg zneskov namenjenih investiranju, lahko najdemo tudi primerjave glede na preteklo leto skupaj z indeksi sprememb.

V letu 2018 je Skupina ÖBB v obnovo, posodobitev in vzdrževanje železniških objektov vložila 218 milijonov evrov. Okoli 641 milijonov evrov so investirali v varstvo okolja in ukrepe proti hrupu na območju kjer se dnevno vozi največ potnikov. Izvedli so projekt, s katerim bodo potniki za potovanje med Dunajem in Celovcem porabili dve uri manj. V letnem poročilu lahko tako najdemo celoten seznam projektov, s katerimi so pričeli v letu 2018 ter zneske, ki so jih porabili za posamezno realizacijo.

- GRI 204 – naloge javnih naročil

V nobenemu od preučevanih poročil ni zaslediti podatkov o deležu izdatkov za lokalne dobavitelje.

- GRI 205 – protikorupcijsko ravnanje

V letnem poročilu Skupine Slovenske železnice je zapisano, kdo opravlja notranjo revizijo celotne skupine ter kako je organizirana. Predstavljeni so tudi temeljni cilji izvajanja te dejavnosti, ki se opravlja neodvisno in samostojno. Štirikrat letno predstavijo svoje predloge za izboljšave. Njihovo delo nadzoruje tudi zunanji presojevalec.

The DB Group zelo natančno poroča o tem, kako so se zaščitili pred korupcijo. Razvili so poseben instrument za skladnost med podjetjem, zaposlenimi in vodstvom. Znotraj organizacije deluje skupina za raziskavo tveganja te skladnosti, revizijski pregled pa letno opravlja zunanja neodvisna skupina. Osredotoča se predvsem na sistem vodenja glede na korupcije in kaznivih dejanj v podjetju. Revizije znotraj poslovne enote pa opravljajo v skladu z zahtevami ISO 19600.

Znotraj skupine ÖBB so vzpostavili funkcijo notranje revizije, ki skrbno pregleduje delovanje v posameznih družbah. Rezultate letno predložijo revizijski komisiji nadzornega sveta v obliki poročila.

- GRI 206 – protikonkurenčno ravnanje

O protikonkurenčnemu ravnanju Skupina SŽ ne poroča. Sklepam, da niso bile vključene v noben pravni postopek povezan s kršitvami protimonopolne zakonodaje. Prav tako o tem ne poročata ostali preučevani skupini.

- GRI 207 – davek

Standard GRI 207 je nov. Uvedli so ga leta 2019, letna poročila, ki jih primerjam pa so iz leta 2018, zato o tem standardu ne morem poročati.

4.2 Okoljski kazalniki

Naslednji kazalniki, ki jih vključujejo GRI standardi, so okoljski kazalniki. Podroben opis je v poglavju 2.2.2. V to poglavje so zajeta področja, ki neposredno vplivajo na okolje in onesnaženost.

- GRI 301 – materiali

V letnem poročilu Skupine SŽ ni razkrito, ali pri opravljanju dejavnosti uporabljajo recikliran, obnovljiv material. Sklepam, da ga ne uporabljajo, v nasprotnem primeru sem prepričana, da bi o tem tudi poročali.

V nasprotju s Skupino slovenske železnice, Skupina Deutsche Bahn poroča o ponovni uporabi odpadnega materiala. Skoraj 1,6 milijona ton materiala, ki ga odstranijo iz omrežja, takoj ponovno uporabijo. Gre predvsem za beton, ki ga ponovno uporabijo kot zdrobljen pesek za gradnjo cest. Tako zmanjšajo stroške prevoza, ki bi jih imeli z odvozom odpadnih materialov, hkrati pa prispevajo k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov.

V Skupini Deutsche Bahn o količini uporabljenega materiala ne poročajo. Zasledila sem le stroškovne podatke. Tudi o uporabi recikliranega materiala ne poročajo. Sklepam, da se tega ne poslužujejo.

- GRI 302 – energija

Skupina Slovenske železnice poročajo o rabi energije za izvajanje železniškega transporta. Prikazani so indeksi glede na preteklo leto in izhodiščno leto 2012. O rabi električne energije, ogrevanju in hlajenju ni podatkov.

V nemškem poročilu lahko najdemo zelo natančne podatke o rabi energije. Poročajo o porabi energije po skupinah prevozov: regionalni potniški promet, prevoz potnikov na dolge razdalje, avtobusni promet, železniški tovorni promet, cestni tovorni promet, letalski in morski promet. Podatki so prikazani za obdobje treh let skupaj z indeksom spremembe. Njihova poraba energije je zelo varčno naravnana. Sodobni vlaki lahko na primer delež svoje kinetične energije med zaviranjem pretvorijo v električno energijo, kar omogoča, da se ta energija vrne v mrežo vlečnega toka. Obnovili so tudi železniške postaje, jih opremili s fasadami, strešno izolacijo in novejšimi ogrevalnimi sistemi, kar pripomore k vidnemu zmanjšanju porabe energije. Nekatere stavbe so opremili tudi s solarnimi napravami.

Točnih podatkov o porabi energije v Skupini öBB v letnem poročilu nisem našla. Zapisali so le načrte, kako bi lahko porabili manj energije, o količinah pa ni sledi.

- GRI 303 – voda

O količini porabljene vode ne poroča nobeno podjetje.

- GRI 304 – biotska raznovrstnost

V letnem poročilu Skupine SŽ je zabeleženo, da poročajo o biotski raznovrstnosti. Našla sem le tabelo, katere namen ni čisto jasen. Predvidevam, da je označeno, katere okoljske vidike je možno najti na lokacijah posamezne družbe.

- GRI 305 – emisije

Emisije toplogrednih plinov Skupina Slovenskih železnic so predstavljene na enak način kot raba energije. V prihodnjih treh letih naj bi se količina ogljičnega odtisa zmanjšala, saj v uporabo prihajajo novi potniški vlaki, ki porabijo manj energije.

Nemška skupina je v poročilu predstavila načrte za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov do leta 2030 in do leta 2050. Po številkah, ki jih poročajo, so na dobri poti, saj se delež toplogrednih plinov iz leta v leto manjša. Poročajo o zmanjšanju emisij toplogrednih plinov tako prevoznikov kot tudi v stacionarnih objektih. Tako kot so poročali o porabi energije po skupinah, poročajo tudi o izpustih toplogrednih plinov. Zelo zanimiv podatek je, da vsi potniški vlaki na dolge razdalje potujejo z 100 % eko močjo.

Vsi avstrijski električni vlaki od leta 2018 dalje vozijo izključno z vlečno močjo iz obnovljivih virov energije. Ključno vlogo pri tem ima osem hidroelektrarn, ki jih lastijo. O točnih podatkih o izpustih toplogrednih plinov ne poročajo.

- GIR 306 – odplake in odpadki

Skupina Slovenske železnice ne poročajo o kakovosti in namembnosti odpadne vode, prav tako ne poročajo o tem, kaj storijo z odpadki.

V Skupini Deutsche Bahn poročajo o količini odpadkov za obdobje treh let. V tabeli prikazujejo tudi stopnjo teh odpadkov, ki jih reciklirajo. Ta delež je skozi obdobje treh let vedno nad 98 %. Poročajo tudi o količini odpadkov glede na vrsto (komunalni odpadki, papir, odpadne kovine, gradbeni odpadki...). Njihov sistem ravnanja z odpadki je zelo dober, saj delež odpadkov pada.

- GRI 307 – skladnost z okoljem

Tri družbe Slovenskih železnic so leta 2018 pridobile certifikat sistema ravnanja z okoljem po ISO 14001. Celotna organizacija pa je prejela certifikat sistema upravljanja energije po SIST EN ISO 50001:2011. Pri opravljanju vseh dejavnosti spoštujejo najvišje standarde Republike Slovenije in EU, ki veljajo na področju varstva okolja.

Tudi družbe Skupine Deutsche Bahn delujejo po sistemu certifikata ISO 14001. V ta sistem je vključenih kar 65 % vseh družb. V letu 2018 je sicer delež družb s certifikatom v Nemčiji upadel. Razlog za to je iztek potrdil v avtobusnih podjetjih, a to še ne pomeni, da so prenehali slediti smernicam. Do sedaj ne poročajo o nobenih večjih globah in kaznivih dejanjih na področju okolja.

- GRI 308 – okoljska presoja

Razkritij o poslovanju z novimi dobavitelji v letnem poročilu slovenske skupine ni. Sklepam, da sodelujejo z že obstoječimi in preverjenimi partnerji.

4.3 Socialni kazalniki

Tretji sklop GRI standardov so socialni oziroma družbeni kazalniki. Družbe bi morale razkriti vse v zvezi z zaposlovanjem, plačami, lokalno skupnostjo. Razkriti bi morali biti

podatki o pristopu k zaposlovanju, po kakšnem sistemu izberejo delavce, razkrite bi morale biti razlike med moškimi in ženskimi plačami ter odstotek zaposlenih po spolih in delovnih mestih. Več si lahko prebere v poglavju 2.2.3.

- GRI 401 – zaposlovanje

Skupina Slovenske železnice je v letu 2018 na novo zaposlila 310 delavcev, 206 delavcev pa je organizacijo zapustilo, kar je 30 % manj kot preteklo leto. Ugodnosti, ki bi jih imeli delavci s polnim delovnim časom v primerjavi z zaposlenimi za določen ali skrajšan delovni čas, nisem zasledila. To pa ravno zato, ker se v skupini trudijo delovati po načelu enakega obravnavanja vseh delavcev.

V letnem poročilu je zabeleženo število zaposlenih po posameznih družbah za tekoče in preteklo leto. Prav tako je grafično prikazana struktura zaposlenih po spolu glede na družbe. Razkriti so tudi podatki o številu zaposlenih v posamezni družbi glede na starost.

V letu 2018 so v Skupini Deutsche Bahn na novo zaposlili približno 3.800 pripravnikov in 360 študentov. Zaposlili so se kot vzdrževalci, nadzorniki prometa, strojevodje in elektronski tehniki. V obravnavanem letu so zaposlili kar 20.815 novih delavcev. To je najvišja raven doslej. Razlog za to naj bi bil v visokem deležu delavcev, ki se bodo v kratkem upokojili. Kar pomeni, da bodo prišleki lahko zasedli njihove položaje, ko se bodo za to primerno izobrazili.

V grafičnem prikazu poročajo o deležih novo zaposlenih glede na posamezna delovna mesta. V poročilu poročajo tudi o celotnem številu zaposlenih za obdobje treh let glede na regije in glede na posamezne družbe. Vodijo tudi evidenco novo zaposlenih po spolu ter število upokojitev prav tako po spolu.

V letnem poročilu Skupine öBB je zapisano, da so v obravnavanem letu ustanovili kampanjo HelleKöpfe, ki predstavlja blagovno znamko podjetja kot delodajalca.

- GRI 402 – odnosi posloводства z zaposlenimi

Razkritja o številu zaposlenih po kolektivni pogodbi in odpovednega roka v letnem poročilu Skupine SŽ ni.

- GRI 403 – varnost in zdravje pri delu

V letnem poročilu slovenske skupine je predstavljeno, kako skrbijo za varnost in zdravje vseh zaposlenih. Ustanovljen imajo Odbor za varnost in zdravje pri delu, ki je sprejel skupni program promocije zdravja. Zaposlenim omogočajo dvodnevne zdravstvene preventivne delavnice, oddih v termalnem zdravilišču, udeležbo na različnih maratonih, spodbujajo obisk gora, sodelujejo na različnih športnih igrah. Organizirajo pa tudi predavanja o načinih prehranjevanja.

V tabelah je prikazano število poškodb na delu in število izgubljenih delovni dni zaradi bolniške odsotnosti.

Tudi v letnem poročilu nemške skupine poročajo o varnosti in zdravju na delovnem mestu. Tabelarno prikazujejo delež zaposlenih, ki so zdravi glede na posamezne družbe. Trudijo se nenehno zmanjševati število nesreč pri delu, a brez tega v tako velikem podjetju in zahtevnem delu ne gre. Razkrili so število nesreč pri delu, prav tako nesreč s smrtnim izidom. V letu 2018 je pri delu življenje izgubilo šest oseb. Nikjer nisem zasledila podatka o vrsti nesreče. Ustanovili pa so kampanjo za zmanjšanje nesreč pri delu s smrtnim izidom. Predvsem so se osredotočili na delo v bližini tirov, ki je najbolj nevarno. V družbi deluje tudi odbor za varnosti in zdravje pri delu.

V Skupini ÖBB so razvili strategijo za zdravje zaposlenih. Temelji na treh stebrih: promocija in preventiva zdravja, zdravje kot naloga upravljanja in poklicna rehabilitacija. Razvili so tudi priročnik, ki pomaga managerjem pri težkih pogovorih v zvezi z duševnim zdravjem. Program pomaga zaposlenim, ki so bolni ali so bili poškodovani v nesreči, ponovno pridobiti delovno sposobnost in se vrniti na delovno mesto. Program poklicne rehabilitacije je bil v letu 2018 na voljo 50 % zaposlenim.

- GRI 404 – izobraževanje in usposabljanje

V letu 2018 so v Skupini Slovenske železnice izvedli 10.127 usposabljanj. 4.925 zaposlenih se je udeležilo strokovnega usposabljanja, 5.202 pa funkcionalnega izobraževanja. Podatki o številu udeležencev so prikazana po družbah.

Vsi pripravniki v Skupini Deutsche Bahn so v prvem letu deležni usposabljanja za klasične železniške poklice, kot so nadzorniki prometa in strojevodje, delavci, ki se zaposlijo na delovnem mestu v industriji in tehničnih poklicih pa prejmejo tablice za lažje in hitrejše usposabljanje. S tem dejanjem jih želijo motivirati in prepričati, da bi prekinili svoje usposabljanje.

Znotraj skupine deluje DB Training, ki izvaja vsa usposabljanja in poklicni razvoj za vse zaposlene. Organizirajo približno 25.000 dogodkov letno. Na voljo je 3000 treningov za vse zaposlene. Organizirajo tudi posebna usposabljanja za vodje in potencialne direktorje skupine DB.

Na voljo so podatki o stroških usposabljanja in številu dni na zaposlenega v opazovanem letu glede na preteklo leto, ni pa podatkov o odstotku zaposlenih, ki redno opravljajo usposabljanja in o pregledu poklicnega razvoja.

Skupina öBB je v letu 2018 izvedlo 16 tečajev za vodstvo, koordinatorje skupin, vodje delovnih skupin in strokovnjake. Programa za diplomante tehničnih in poslovnih ved, kot pripravniki, se je udeležilo 15 novih zaposlenih. V tem letu so na novo razvili in uvedli tudi 27 programov za e-učenje s širokim izborom tem. Opravili so 12.000 ur usposabljanja.

Podatkov o številu zaposlenih po spolu, glede na vrsto izobraževanja v letnem poročilu ni. Prav tako niso razkriti podatki o stroških usposabljanj.

- GRI 405 – raznolikost in zagotavljanje enakih možnosti za napredovanje

Skupina Slovenske železnice v letnem poročilu ne razkrijejo podatka o razmerju med osnovno plačo in prejemki po spolu. Vidni pa so podatki o starostni strukturi zaposlenih za vsako odvisno družbo posebej. Prav tako so vidna tudi razmerja zaposlenih glede na spol. V računovodskem poročilu so razkriti prejemki posloводства in nadzornega sveta za tekoče in preteklo leto.

V letnem poročilu Skupine Deutsche Bahn so dostopni podatki o številu žensk v upravnem odboru in nadzornem svetu. Do leta 2022 si želijo doseči 30 % delež žensk v nadzornem svetu. Prav tako so vidni podatki o deležu žensk, ki so zaposlene v skupini DB ter delež žensk na delovnem mestu v Nemčiji. V tabeli je prikazana tudi starostna skupina zaposlenih.

O razmerju med osnovnimi plačami in prejemki po spolu ne poročajo.

Skupina ÖBB zagotavlja skladnost z Avstrijskim zakonikom o enakem obravnavanju vseh zaposlenih. Do leta 2023 želijo delež zaposlenih žensk povečati na 16 %. S tem namenom so tudi uvedli različne programe usposabljanja in sodelovanja ter možnosti treniranja ženske delovne sile. Delež žensk se je v letu 2018 povečal na vseh delovnih pozicijah.

- GRI 406 – nediskriminacija

V letnih poročilih ni poročanja o primerih diskriminacije.

- GRI 408 – otroško delo in GRI 409 – prisilna delovna sila

Skupina SŽ o otroškem delu in prisilnem delu ne poroča, saj je z zakonom prepovedano.

- GRI 412 – upoštevanje človekovih pravic

O kršitvah človekovih pravic v letnem poročilu Skupine Slovenskih železnic ni poročanja.

- GRI 413 – lokalne skupnosti

Skupina Slovenske železnice poročajo o sodelovanju z lokalnimi skupnostmi. Sodelujejo na različne načine: preko neposrednega stika z lokalnimi odločevalci, sestankujejo se z župani in občinskimi upravami, lokalnim skupnostim pa pomagajo tudi preko sponzorstva in donacij.

4.4 Predlogi za izboljšave

Skupini Slovenske železnice in Skupina Deutsche Bahn v svojih letnih poročilih poročata po standardih GRI. Prav iz tega razloga ju lahko med seboj bolj konkretno primerjam. Avstrijska skupina v letnem poročilu ne poroča po standardih GRI. Iz njihovih letnih poročil ni razvidno, po katerem standardu poročajo. Kljub temu lahko najdemo kakšne podatke, ki ustrezajo standardom GRI. Menim, da bi v primeru, da bi poročala po GRI standardih, v letna poročila vključila več tabel in podatkov, ki jih zahtevajo standardi.

1. Nobena od preučevanih skupin ne poroča o razmerju standardne plače po spolu v primerjavi z minimalno lokalno plačo. Moj prvi predlog je, da Skupina Slovenske železnice v prihodnje v poročila vključi ta podatek, saj je zanimiv tako za notranje kot zunanje deležnike. Predvsem se navezuje na zaposlene, saj bi tako pridobili pregled nad tem, kje se giblje višina njihove plače ter enakopravnost med spoloma. Ta podatek bi zanimal tudi potencialne kandidate za nova delovna mesta, saj se marsikdo na podlagi plače odloča o izbiri zaposlitve.

2. Predlagam, da poleg vodenja porabe energije za izvajanje železniškega prometa, pričnejo z vodenjem in poročanjem porabe električne energije v stavbah, porabe ogrevanja in hlajenja. Prav tako bi lahko poročali o količini zmanjšanja porabe energije, ki so jo dosegli z različnimi ukrepi. Menim, da zbiranje teh podatkov ni zahtevno, saj knjižijo stroške povezane z energijo. Stroškovni vidik bi morali le prenesti na količinski. Poročanje o teh podatkih bi zanimalo predvsem vlagatelje, saj bi radi vedeli ali so njihove naložbe smiselne in upravičene. Na podlagi teh podatkov bi se lahko odločali tudi o nadaljnjih investiranjih v tej smeri, saj bi tako lažje preučili, kaj je smiselno in kaj ne.

3. Skupina Slovenske železnice ne poroča o uporabi recikliranega materiala. Kot smo lahko videli v poročilu nemške skupine, lahko odpadni material koristno ponovno uporabimo. Predlagam, da slovensko podjetje sledi njihovem zgledu in na ta način še bolj pripomore k ohranjanju narave. Poleg tega pa ne bi imeli dodatnih stroškov s skladiščenjem odpadnega materiala in prevozom. Z nadaljnjo uporabo kamenja, zemlje, peska ipd. bi se lahko dogovorili z vzdrževalci cestnega prometa. Omenjeni odpadni material bi lahko uporabili pri raznih zasipanjih, nasipanjih. Prav tako bi lahko na oddelkih, ki zahtevajo pisarniško delo, spodbudili k ločenemu zbiranju odpadkov in uporabi recikliranega papirja. Potrebni so majhni koraki, za velike spremembe. S takšnim načinom dela predlagam, da bi začeli najprej v upravi, o tem poročali v naslednjem letnem poročilu in na ta način spodbudili še ostale. Podatki o skrbi za naravo zanimajo tako državo, lastnike, lokalno skupnost, kot tudi zaposlene.

4. Ena izmed njihovih najnovejših inovacij za uporabnike je nakup vozovnice preko interneta. Tako uporabnik prihrani čas, ki bi ga porabil za čakanje v vrsti pri blagajni, prav tako pa mu vozovnice ni potrebno natisniti in s tem vsaj malo skrbi za okolje. V prihodnje bi lahko razmislili tudi o prenosu kartic na telefon oz. aplikacije. Tako bi se redkeje zgodilo,

da bi potniki pozabili vozovnico doma, saj imamo ljudje telefone vedno s sabo. Hitrejši način za pregledovanje kartic bi bil pregled takoj pri vstopu na vlak. Pri vsakem vstopu bi bila aparatura, kjer bi se potniki registrirali. Predlagam podoben način, kot ga uporabljajo na javnem avtobusnem prevozu. Iz stroškovnega vidika bi bila ta izvedba za Skupino Slovenske železnice cenejša. Imeli bi investicijske stroške z nakupom aparatov in aplikacije za telefone, stroškov z delavci, ki preverjajo karte, pa tako ne bi imeli več. Potrebovali bi le nekaj kontrolorjev, ki bi se nenačrtovano pridružili na vlaku in preverili, ali so vsi potniki plačali vozovnico.

5. Naslednji predlog se navezuje na odpadke. Skupina Slovenske železnice ne poročajo o količini odpadkov, ki jih proizvedejo letno. Sklepam, da le-teh ni malo, saj gre za veliko podjetje in veliko zaposlenih. V prihodnje bi lahko pričeli voditi evidenco o količini odpadkov. Tako kot to počne že Skupina Deutsche Bahn, bi o količini odpadkov lahko poročali glede na njihovo vrsto: komunalni odpadki, papir, odpadne kovine, gradbeni odpadki itd. Menim, da so podatki o tem že nekje zbrani, le da ne poročajo javno o njih. Podatke o komunalnih odpadkih prejme vsak na plačilnem nalogu za odvoz le-teh. Nekdo bi moral to spremljati in beležiti. O odpadnem papirju bi bilo smiselno spremljanje v pisarnah. Predlagam, da se v vse stavbe namestijo zaboji za zbiranje papirja, uslužbenci, ki skrbijo za odvoz pa naj si beležijo količino vsakokrat, ko ga odpeljejo. O gradbenem odpadku sem pisala že v odstavku o recikliranju materiala. Prednost poročanja o teh podatkih vidim predvsem za lastnike, saj bi na podlagi teh rezultatov imeli boljši vpogled koliko odpadkov pridelajo letno in posledično bi lahko sestavili strategijo, kako posamezno vrsto odpadkov zmanjšati ali pa jih reciklirati oz. ponovno uporabiti.

6. Predlagam, da v Skupini Slovenske železnice pričnejo z vlaganjem v obnovo železniških postaj. Opremili bi jih lahko s fasadami, strešno izolacijo ter novejšimi ogrevalnimi sistemi. Večje postaje bi lahko opremili tudi s solarnimi napravami in tako privarčevali z energijo. Za lažje financiranje obnove bi se lahko prijavi na razpise za sofinanciranja. Menim, da bi bili investicijski stroški manjši, kot so stroški z ogrevanjem in podobnim. Prav tako bi bili potniki veseli, če bi se obnovile čakalnice. Zamenjajo naj se klopi, notranjost naj se letno prebarva. Obvezno naj se na postajah uredijo stranišča.

7. Skupina Slovenske železnice ne poročajo o svojih dobaviteljih. Za zunanje deležnike je lahko ta podatek zelo pomemben. V poročilo bi lahko vključili kriterije, na podlagi katerih se odločajo za izbiro posamezni dobaviteljev. Med posameznimi dobavitelji je prisotno rivalstvo, saj se vsak na svoj način borijo za kupce. Če bi poročali o kriterijih, na podlagi katerih se odločajo za dobavitelje, bi se le-ti lahko bolj potrudili delovati v tej smeri in zadovoljiti potrebe Skupine Slovenskih železnic. Prav tako ne poročajo o sodelovanjih z lokalnimi skupnostmi.

8. Podatke o svojih zaposlenih bi lahko Skupina Slovenske železnice prikazala tudi glede na regije. Prednost poročanja o teh podatkih vidim pri zaposlenih, lastnikih in lokalni skupnosti. Za lastnike je pomembna oddaljenost zaposlenih od delovnega mesta, saj večja razdalja za

podjetje pomeni večje stroške na zaposlenega. Lokalna skupnost pa bi na ta način imela pregled nad tem, koliko lokalnih delavcev je podjetje vključilo v delo. Prav tako ne poročajo o številu zaposlenih, ki so koristili starševski dopust. Ta podatek je ponovno zanimiv za lastnike zaradi stroškov zaposlenih in razlogov za upravičeno odsotnost iz dela. S poročanjem o teh podatkih ni dodatnih stroškov. Podatki so že zabeleženi v kadrovski službi, le zbrati jih je potrebno in urediti ter sproti ažurirati.

9. V poročila bi bilo poleg načina skrbi za varnost in zdravje zaposlenih smiselno vključiti tudi postopke, kako se zaposleni zavarujejo pred določenimi nevarnostmi in kako lahko podjetje prepreči določena tveganja, saj je zelo pomembno, da je za varnost in zdravje zaposlenih dobro poskrbljeno. Če se delavci ne bodo počutili varno, bodo delavna mesta začeli zapuščati. Tudi uporabniki se morajo pri koriščenju storitev počutiti kar se da varno. In o tem, kako podjetje skrbi za njihovo varnost, bi jih zagotovo zanimalo prebrati.

10. Po standardih GRI je v letna poročila glede izobraževanj in usposabljanj smiselno vključiti tudi povprečno število ur usposabljanja, ki je bilo letno namenjeno za posameznega zaposlenega. Smiselno bi bilo vključiti tudi pojasnilo, zakaj je določeno usposabljanje primerno in kaj se udeleženci naučijo. Prednost poročanja o teh podatkih vidim predvsem za zaposlene in lastnike, saj bi tako imeli boljši pregled za kaj konkretno se rabi denar in na katerih področjih so njihovi zaposleni boljši. Podatki bi bili zanimivi tudi za uporabnike in potencialne kupce, saj bi se na podlagi tega kaj v določenem podjetju zaposleni znajo, lažje pravilno odločili.

Imam tudi predlog glede načina poročanja. Za leto 2017 so na spletni strani objavili digitalno verzijo letnega poročila, ki z enim klikom omogoča dostop do GRI tabele. Menim, da je ta način poročanja zelo pregleden in omogoča hitro brskanje za deležnike, ki iščejo določene podatke. Predlagam, da tudi naslednja letna poročila objavijo na podoben način.

SKLEP

Vsi se zavedamo, da je narava ena sama in jo moramo zato ustrezno čuvati in s tem ohranjati. Prav iz teh razlogov so članice OZN pred petimi leti sprejele 17 splošnih ciljev za trajnostni razvoj. Glavni cilji so osredotočeni na ljudi: da bi se odpravila revščina in vzpostavila enakopravnost; ohraniti planet takšen kot je za prihodnje generacije; zagotoviti enake bivalne možnosti za vse in doseči gospodarsko rast na pravičen način; zmanjšati stopnjo nasilja ter vzpostaviti sodelovanje med državami.

Za notranje in zunanje deležnike je zelo pomembno, da podjetje posluje na pravičen in dostojen način. Podatke o tem lahko zberemo iz različnih kanalov, a najbolj zanesljivi so podatki neposredno iz podjetja. Eden izmed orodij o poročanju le-tega so letna poročila. Ker je pomembno trajnostno poslovanje, se podjetja vse bolj odločajo za trajnostno poročanje, ki vsebuje vpogled v gospodarske, okoljske in družbene vplive organizacije.

Podjetja lahko poročajo o trajnostnem razvoju na različne načine in v različnih oblikah. Najbolj razširjena metoda je poročanje po smernicah GRI. Standardi so oblikovani tako, da jih lahko uporabijo vsa podjetja ne glede na velikosti in panogo, v kateri delujejo. So univerzalna, kar je zelo pomembno. V bližnji prihodnosti bi moralo postati poročanje o trajnostnem razvoju obvezno. Prav tako bi morali določiti en sam način poročanja o tem, prav zaradi možnosti primerjanja podjetij med seboj na globalni ravni. To je pomembno za investitorje, ki se odločajo o možnostih vlaganj, za lastnike podjetji, da so na tekočem kaj se dogaja s konkurenco, za države in tudi Evropsko unijo, da imajo pregled nad tem, kaj podjetja počnejo v smeri ohranjanja narave.

Med izbranimi podjetji sta po GRI standardih poročali Skupina Slovenske železnice in Skupina Deutsche Bahn. Skupina ÖBB ne poroča po GRI standardih. Skupina Deutsche Bahn se poročanja po standardih konkretno drži. Pri standardih, ki jih je zajela, upošteva vsa navodila, ki so zapisana v GRI. V primerjavi s Skupino Slovenskih železnic je bolj uspešna na področju trajnosti. V Skupini Slovenske železnice bodo morali v prihodnje razmisliti o poročanju odpadnih materialov, kaj z njimi počnejo, kam jih odlagajo, nastali stroški, ali jih ponovno uporabijo ipd.

Skupina Slovenske železnice bi lahko v letnih poročilih bolj sledile GRI standardom. V poročanje bi lahko vključile podatek o razmerju standardne plače po spolu v primerjavi z minimalno lokalno plačo, podatke o rabi električne energije, o svojih dobaviteljih ter vključevanju lokalnih skupin, povprečno število ur usposabljanja letno na zaposlenega. Podatki o plači in usposabljanju so aktualna predvsem za iskalce služb ter tudi konkurenci. Poslovne prostore bi bilo potrebno v bližnji prihodnosti obnoviti, saj bi tako privarčevali z energijo. S prijavi na javne razpise in koriščenjem nepovratnih sredstev bi lahko obnovili velik del zgradb. Prav tako pa bi bilo smiselno pričeti voditi evidenco o odpadnih materialih, uporaben material ponovno uporabiti ali pa ga reciklirati.

Stroški, ki bi nastali z vodenjem omenjenega, bi bili zanemarljivi, saj sem mnenja, da so ti podatki že nekje zapisani, le zbrati jih je potrebno. Če bi se ti letno spremljali, je dela zanemarljivo malo.

LITERATURA IN VIRI

1. Agencija RS za okolje. (2016). *Ozaveščenost javnosti o vplivih prometa na okolje*. Pridobljeno 4. maja 2021 iz <http://kazalci.arso.gov.si/sl/content/ozavescenost-javnosti-o-vplivih-prometa-na-okolje-2?tid=14>
2. Bertonec, A., Bervar, M., Meško, M., Naraločnik, A., Nastav, B., Roblek, V. & Trnavčević, A. (2015). *Trajnostni razvoj Ekonomski, družbeni in okoljski vidiki* (2. izd.). Ljubljana : IUS Software, GV založba.
3. Corporate Register.com Ltd (2020). *Corporate Register Map*. Pridobljeno 5. oktobra 2020 iz <https://www.corporateregister.com/map/region/?r=Slovenia>

4. Delo d. o. o. (2020). *Finančni plus ni edini vidik uspeha podjetja*. Pridobljeno 5. oktobra 2020 iz <https://www.delo.si/gospodarstvo/novice/financni-plus-ni-edini-vidik-uspeha-podjetja-83504.html>
5. Deutsche Bahn AG. (2020a). *Deutsche Bahn 2019 Integrated Report: Germany needs a strong rail system*. Berlin
6. Deutsche Bahn AG. (2020b). *Sustainability for a strong rail system*. Pridobljeno 2. oktobra 2020 iz <https://www.deutschebahn.com/en/sustainability/overview-1213144>
7. European Commission. (brez datuma). *EU approach to sustainable development*. Pridobljeno 2. septembra 2020 iz https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals/eu-approach-sustainable-development-0_en
8. Gaudefroyonline.com (2017). *Global Reporting Initiative (GRI)*. Pridobljeno 4. septembra 2020 iz <https://www.mainstreamingclimate.org/gri/>
9. Global Reporting Initiative (2019). *Consolidated set of GRI sustainability reporting standards*. Amsterdam.
10. Global Reporting Initiative. (2020a). *Standards*. Pridobljeno 3. septembra 2020 iz <https://www.globalreporting.org/information/sustainability-reporting/Pages/gri-standards.aspx>.
11. Global Reporting Initiative. (2020b). *Sustainability reporting*. Pridobljeno 3. septembra 2020 iz <https://www.globalreporting.org/information/sustainability-reporting/Pages/default.aspx>
12. Institute of Entrepreneurship Development (iED) (2020). *Sustainable Development Goals and the 2030 Agenda. How IED supports SDGs!* [objava na blogu]. Pridobljeno 3. septembra 2020 iz <https://ied.eu/blog/sustainable-development-goals-and-the-2030-agenda-how-ied-supports-sdgs/>
13. Jaklič, M. (2017). *Poslovno okolje in trajnostni razvoj* (učbenik). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
14. Kovačič, P. (2020a, 27. avgust) *Trajnostno poročanje – strateška priložnost ali zgolj zakonska obveza?* Pridobljeno 6. oktobra 2020 iz <https://svetkapitala.delo.si/aktualno/trajnostno-porocanje-strateska-priloznost-ali-zgolj-zakonska-obveza>
15. Kovačič, P. (2020b, 18. september). *Trajnostno poročanje v Sloveniji – obveznost ali priložnost?* Pridobljeno 5. oktobra 2020 iz https://www.ey.com/sl_si/financial-accounting-advisory-services/sustainability-reporting-obligation-or-opportunity
16. Kranjc Kušlan, A. (2012, 13. december). Nasvet: Kako poročati o družbeni odgovornosti po smernicah GRI. *Finance*. Pridobljeno 24. avgusta 2020 iz https://www.finance.si/8328637/Nasvet_Kako_poro_ati_o_dru%9Ebeni_odgovornosti_po_smernicah_GRI
17. OBB. (2020). *OBB Group – About the group*. Pridobljeno 26. septembra 2020 iz <https://konzern.oebb.at/en/about-the-group>
18. OBB-Holding AG. (2019). *Annual report 2018 OBB-Holding AG: Moving Values*. Viena: OBB-Holding AG.

19. OBB-Holding AG. (2020). *Annual report 2019 OBB-Holding AG: Today. For tomorrow. For us*. Viena: OBB-Holding AG.
20. Petkovšek, J. & Flerin, P. (junij 2018). *Poročanje o družbeno odgovornem poslovanju je prednost*. Ljubljana: GZS – Združenje kovinske industrije.
21. Vozel, M. (2005, 4. december). Smernice GRI: Kako se lotiti trajnostnega poročanja: Finančno poročilo ima eno javnost, trajnostno veliko. *Finance*. Pridobljeno 24. avgusta 2020 iz <https://www.finance.si/138998/Smernice-GRI-Kako-se-lotiti-trajnostnega-porocila-Financno-porocilo-ima-eno-javnost-trajnostno-veliko>
22. Slovenske železnice, d.o.o. (2018). *Letno poročilo 2017: Hitreje, naprej!*. Ljubljana: Slovenske železnice, d.o.o.
23. Slovenske železnice, d. o. o. (2019). *Letno poročilo 2018: Vlagamo v razvoj – utrjujemo poslovanje*. Ljubljana: Slovenske železnice, d.o.o.
24. Slovenske železnice, d.o.o. (2020). *Letno poročilo 2019 Slovenske železnice, d.o.o., skupine Slovenske železnice za leto 2019*. Ljubljana: Slovenske železnice, d.o.o.
25. Slovenske železnice d.o.o. (brez datuma a). *Certifikati*. Pridobljeno 19. avgusta 2020 iz <https://www.slo-zeleznice.si/sl/skupina-slovenske-zeleznice/predstavitev/certifikati>
26. Slovenske železnice, d.o.o. (brez datuma b). *Okoljska politika*. Pridobljeno 19. avgusta 2020 iz <https://www.slo-zeleznice.si/sl/skupina-slovenske-zeleznice/predstavitev/okoljska-politika>
27. Slovenske železnice, d.o.o. (brez datuma c). *Osebna izkaznica*. Pridobljeno 20. avgusta 2020 iz <https://www.slo-zeleznice.si/sl/skupina-slovenske-zeleznice/predstavitev/osebna-izkaznica>
28. Uradni list Evropske unije. (2017, 5. julij). *Sporočilo komisije - Smernice za nefinančno poročanje (metodologija za poročanje o nefinančnih informacijah)*. Pridobljeno 6. oktobra 2020 iz <http://www.ekvilib.org/wp-content/uploads/2018/03/smernice-EU-o-nefinan%C4%8Dnem-poro%C4%8Danju.pdf>

PRILOGE

Priloga 1: Poročanje po smernicah GRI

Legenda:

2	Podjetje poroča o kazalniku.
1	Podjetje delno poroča o kazalniku.
0	Podjetje ne poroča o kazalniku.

	Ekonomski kazalniki po GRI standardih	Skupina Slovenske železnice	Skupina öBB	Skupina Deutsche Bahn
GRI 201	GRI 201 – ekonomska učinkovitost	2	2	2
GRI 202	GRI 202 – prisotnost na trgu	0	1	0
GRI 203	GRI 203 – posredni ekonomski vplivi	1	2	2
GRI 204	GRI 204 – naloge javnih naročil	0	0	0
GRI 205	GRI 205 0 protikorupcijsko ravnanje	2	1	2
GRI 206	GRI 206 – protikonkurenčno ravnanje	0	0	0
GRI 207	GRI 207 – davek	0	0	0
	Okoljski kazalniki po GRI standardih			
GRI 301	GRI 301 – materiali	0	0	2
GRI 302	GRI 302 – energija	1	0	2
GRI 303	GRI 303 – voda	0	0	0
GRI 304	GRI 304 – biotska raznovrstnost	1	0	0
GRI 305	GRI 305 – emisije	2	1	2
GRI 306	GRI 306 – odplake in odpadki	0	0	2
GRI 307	GRI 307 – skladnost z okoljem	1	0	2
GRI 308	GRI 308 – okoljska presoja	0	0	0
	Socialni kazalniki po GRI standardih			
GRI 401	GRI 401 – zaposlovanje	2	1	2
GRI 402	GRI 402 – odnosi posloводства z zaposlenimi	0	0	0
GRI 403	GRI 403 – varnost in zdravje pri delu	2	1	1
GRI 404	GRI 404 – izobraževanje in usposabljanje	2	1	2

GRI 405	GRI 405 – raznolikost in zagotavljanje enakih možnosti za napredovanje	1	1	2
GRI 406	GRI 406 – nediskriminacija	0	0	0
GRI 407	GRI 407 – svoboda združevanja in kolektivno pogajanje	0	0	0
GRI 408	GRI 408 – otroško delo	0	0	0
GRI 409	GRI 409 – prisilna delovna sila	0	0	0
GRI 410	GRI 410 – varnostne prakse	0	0	0
GRI 411	GRI 411 – pravice domačinov	0	0	0
GRI 412	GRI 412 – upoštevanje človekovih pravic	0	0	0
GRI 413	GRI 413 – lokalne skupnosti	1	0	0
GRI 414	GRI 414 – socialna ocena dobaviteljev	0	0	0
GRI 415	GRI 415 – javna politika	0	0	0
GRI 416	GRI 416 – zdravje in varnost potrošnika	0	0	0
GRI 417	GRI 417 – marketing in ozaveščanje	0	0	0
GRI 418	GRI 418 – zasebnost strank	0	0	0
GRI 419	GRI 419 – socialno-ekonomska skladnost	0	0	0
SKUPAJ		18	11	23

Vir: Lastno delo.